

**Noam CHOMSKY, *Kdo vládne světu?*, Praha:
Karolinum, edice Politeia, 2019, 332 s., překl. Č.
Pelikán a J. Fiala, ISBN 978-80-246-3626-9.**

Významný americký jazykovědec, publicista a emeritní profesor Massachusettského technologického institutu (jednoho z nejprestižnějších vysokoškolských pracovišť v USA) se narodil roku 1928 židovským rodičům ukrajinského a běloruského původu. V polovině padesátých let minulého století se proslavil zdrcující kritikou knihy o verbálním chování tehdejšího nejvýznamnějšího představitele behaviorismu B. F. Skinnera, proti jehož pojetí prosazoval teorii, že podstatou osvojování si mluvené řeči není učení se jí v dětském věku, ale vrozená struktura gramatiky a tvorby elementárních vět. Po dovršení svého vědeckého vývoje, který se neobešel bez kritiky, se Chomsky věnoval rozsáhlé a tvrdé kritice americké zahraniční politiky, odsuzoval vietnamskou válku, USA prohlásil za nejagresivnější stát a stal se velmi výrazným a pro mnoho amerických konzervativců nežádoucím americkým disidentem a zaujal i přísnou a oprávněnou kritikou globalismu. Jeho velmi silný antiamerikanismus byl kritizován i u nás, kde od r. 1998 vyšla v českém překladu řada jeho významných knih (např. *Tajnosti, lži a demokracie*, 1999; *Moc a teror*, 2007 a další). Takže čtenáři, kteří anarchisticky a socialisticky smýšlejícího Chomského již znají, se mají s vydáním jeho další knihy v českém překladu na co těšit. Do jisté míry jim to napoví naše recenze jeho shora uvedené knihy.

Chomsky v této své knize v podstatě setrvává ve svém drsném antiamerikanismu vrcholícím v kapitole příznačně nazvané *USA jsou přední teroristický stát*, pokračuje v kritické palbě na stav izraelsko-palestinského konfliktu a jiných zel současného nemocného světa. V úvodu této knihy, plné nečekaných výpadů a odhalení, píše, že moc Spojených států, která dosáhla svého vrcholu v r. 1945, slábne, „dostává se do nevyhnutelného úpadku“ a je nucena „sdílet svou moc s ostatními ‚vládci univerza‘“. Donedávna proti sobě stály dvě světové velmoci, „země zla“ (SSSR) a „země dobra“ (USA) jako dva symboly nesvobody a svobody. Chomsky tento mýticko-politický dualismus zrušil, geopolitické konání zla je dle něj nevyhnutelným důsledkem nemocného světa a jako dávno přesvědčený anarchosyndikalista zná Chomsky lék na odporné choroby světa – spojení pracujících se syndikáty (odbory) v nevyhnutelné revoluci. Více prozrazovat nebudeme, čtenář sám posoudí Chomského odhalení politických zločinů a návodů na jejich odstranění.

Milan Nakonečný
(TF JU, nakonecny@tf.jcu.cz)